

Särskild sammanställning, Köpings kommuns översiktsplan - Köping i framtiden

Köpings kommuns översiktsplan ”Köping i framtiden” antogs av kommunfullmäktige den 24 september 2012. Eftersom en kommunal översiktsplan bedöms innebära en betydande miljöpåverkan ska en ”särskild sammanställning” enligt miljöbalken (MB) 6 kap 16 § upprättas när planen har blivit antagen.

Följande ska redovisas i sammanställningen;

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet,
2. hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats,
3. skälen till att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden, samt
4. de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför

Nedan redogörs för hur ovanstående listade punkter har beaktats;

1. Hur miljöaspekterna har integrerats i planen

Organisation

Översiktsplanen har tagits fram av Stadsarkitektkontoret, Köpings kommun, i bred samverkan mellan alla de olika förvaltningarna. En politisk styrgrupp bestående av kommunstyrelsens arbetsutskott och miljö- och byggnadsnämndens ordförande har vid regelbundna avstämningar lämnat direktiv och angett hur olika delfrågor ska hanteras. Styrgruppen har tagit ställning i planens alla angivna mål och ställningstaganden. Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram av en konsult i nära samarbete med Stadsarkitektkontoret.

Kommunens miljöarbete

I inledningen av översiktsplanen under rubriken *Kommunens mål* nämns Köpings kommuns övergripande mål, där bland andra målet *Värna och utveckla viktiga miljö- och naturvärden* ingår. I avsnittet *Andra utgångspunkter* nämns de nationella miljömålen som en viktig utgångspunkt i arbetet med översiktsplanen.

I översiktsplanen redovisas kommunens planer på tillägg och inventeringar. Köpings kommun avser bland annat att ta fram en kommunomfattande naturvårdsplan och en grönstrukturplan samt göra inventeringar av natur- och friluftsvärden i Pelarskogen, Ekbacken och omgivningarna kring Norsa hagar. Norsa hagar kan komma att bli kommunens första kommunala naturreservat. Detta är ett sätt för kommunen att skydda värdefull naturmiljö.

Kommunala planer eller program som kan medföra en betydande miljöpåverkan ska enligt miljöbalken (MB) 6 kap 11 § miljöbedömas. En översiktsplan bedöms innebära en betydande miljöpåverkan och därför har en miljöbedömning gjorts i vilken en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ingår. MKB:n utgör ett separat dokument av utställningshandlingarna. I enlighet med miljöbalken 6 kap. 12 § behandlas endast de miljöaspekter som medför en *betydande* miljöpåverkan, dessa identifieras, beskrivs och bedöms i MKB:n.

MKB:n innehåller bland annat en redogörelse av de miljöaspekter i översiktsplanen som kan komma att medföra konsekvenser samtidigt som den visar hur väl översiktsplanen uppfyller nationella och regionala miljömål. De områden i översiktsplanen som enligt MKB:n bedöms kunna ge upphov till betydande miljöpåverkan är följande;

- förtätning och komplettering av tätbebyggda områden,
- utglesning och utökad landsbygdsbebyggelse,
- sjönära boende,
- transporter,
- områden för verksamheter/industrier
- bevarandeområden

Förtätning och utglesning

Förtätning av Köpings tätort ska bidra till att i högre grad utnyttja befintlig infrastruktur samt minska transporter och därmed utsläpp av klimatgaser. Kommunen vill samtidigt stimulera en levande landsbygd som kan erbjuda attraktivt boende och en tilltalande livsmiljö för de som bor och verkar där samt värna om ströv- och rekreationsområden för kommunens invånare och besökare.

Sjönära boende

I flera områden längs Mälaren pågår en omvandling av fritidsboenden till åretruntboenden. Genom att stötta en sådan utveckling med större byggrätter kombinerat med krav på långsiktigt hållbara gemensamma lösningar för vatten och avlopp kan attraktiva bostadsområden tillskapas. På så sätt bevaras orörd natur, samtidigt som övergödning av Mälaren minskar.

Kommunerna har sedan 2009 möjlighet att ge lättnader från strandskyddet genom att redovisa så kallade LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Det innebär att en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd som medför långsiktigt positiva sysselsättningseffekter för landsbygden eller bidrar till att landsbygdens serviceunderlag stärks kan ges dispens inom strandskyddat område. En LIS-utredning för Köpings kommun kan komma att bli aktuell i ett senare skede och eventuellt resultera i ett tillägg till översiktsplanen. En förutsättning för LIS-områdena är att strandskyddets ursprungliga syfte inte frångås.

Transporter

Transporter är en viktig fråga för Köpings kommun. Dubbelspår på Mäljarbanan genom Köpings kommun och kurvrätningarna av järnvägen är av stor betydelse för utvecklingen av miljövänliga kommunikationer samt en viktig del i att minska de tidsmässiga avstånden till de större omkringliggande städerna, inte minst Stockholm. Målet är att förkorta resetiden till en timma.

Översiktsplanen framhåller vikten av att värna Köpings hamn för att möjliggöra ökad andel transport till sjöss. Gång- och cykelvägar ska förbättras och kompletteras samtidigt som exempelvis länsväg 250 ska byggas om i syfte att minska barriäreffekten och få ner hastigheterna, vilket leder till minskade utsläpp av klimatgaser. Översiktsplanen innehåller förslag till vägreservat - Infart Öster. Infart Öster har bland annat en viktig omledningsfunktion vid exempelvis olyckor på E18 så att tung trafik med farligt gods inte passerar genom tätorten.

Verksamheter/industrier

Kommunens ambition är att ha markberedskap vid efterfrågan av nya etableringar och/eller utbyggnad av pågående verksamheter. Industri- och verksamhetsområden är utpekade i översiktsplanen på ett sådant sätt att bostadsbebyggelse inte ska påverkas negativt av hälso- och miljöfarlig verksamhet.

Bevarandeområden

Kommunen redovisar ett flertal områden som är viktiga att bevara på grund av exempelvis höga natur- eller kulturvärden. Stora delar av kommunen värderas vara *Stora opåverkade områden*. I Köpings kommuns översiktsplan står det att dessa områden ska skyddas så långt det är möjligt i enlighet med miljöbalkens tredje kapitel. Stora opåverkade områden betraktas som en allt viktigare resurs sett ur ett nationellt perspektiv och även ur ett internationellt perspektiv. Områdena är betydelsefulla för människors möjligheter till rekreation och friluftsliv och är ett sätt att bevara naturliga ekosystem. Kommunen undersöker även möjligheten att skydda delar av Malmön, Ekbacken och Norsa hagar genom att göra dessa till kommunala naturreservat.

2. Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats

Köpings kommuns förslag till översiktsplan "Köping i framtiden" var på samråd mellan 4 oktober och 26 november 2010. Engagemanget var stort hos köpingsborna, många deltog på informationsmötena och de sex medborgardialogerna runt om i kommunen samt besökte ÖP-stugan som fanns uppställd på Hökartorget i centrala Köping.

De yttranden som inkom under samrådstiden har sammanställts i en samrådsredogörelse. Köpings kommun har gett kommentarer till yttrandena samt redogjort för hur dessa har beaktats i planeringsprocessen, bl.a. genom revideringar i texter och kartor. Framförallt har Infart Öster, kurvrätningarna, kollektivtrafiken, omvandlingsområden vid Mälaren och verksamhetsområdet

Strö varit föremål för diskussion och synpunkter. Miljöaspekter är ett återkommande inslag i synpunkterna angående dessa frågor.

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas översiktsplanens förhållande till flera viktiga frågor som riksintressen, förordningar, miljömål, transportpolitiska mål och energipolitiska mål, regionala mål samt förekomst av värdefulla biotoper, naturområden mm. Ibland uppstår intressekonflikter i den kommunala planeringen, dessa beskrivs närmare i MKB:n. Några av de belysta intressekonflikterna har föranlett ändringar i planen, medan det i vissa fall har bedömts svårt att tillgodose miljöintressena vid avvägning mot andra intressen.

Större förändringar föranledda av samrådsyttranden:

- Riksintresset för Mälaren med öar och strandområden är ändrat så att det följer gränsen som redovisades i den gamla översiktsplanen ÖP-90.
- I samråd med Trafikverket och Länsstyrelsen har reservaten för kurvvrätningarna av Mäljarbanan (av riksintresse för järnvägen) behållits i nya ÖP för möjlighet till framtida utveckling av infrastrukturen. Planen kompletterades även med att ange behov av framtida dubbelspårutbyggnad på hela sträckan genom Köpings kommun.
- Ett planerat bostadsområde, Kanonberget (E:3), är borttaget efter samrådet som följd av inkomna synpunkter. Området klassas som mycket värdefullt grönområde med höga naturvärden.
- En fördjupad översiktsplan föreslås tas fram för utbyggnadsriktning öster. Randzonen runt Köpings tätort utvidgades åt öster.
- Malmön, Norsa hagar och Ekbacken föreslås utredas som kommunala naturreservat.
- Föreslagna exploateringsområden har fått en kompletterande text om hänsynstagande vid detaljplaneläggning, detta som en följd av miljökonsekvensbeskrivningen.

3. Skälen till att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden

I MKB:n redovisas en jämförelse mellan översiktsplanen och nollalternativet. Nollalternativet innebär den förväntade utvecklingen utan den nya översiktsplanen, d.v.s. om utvecklingen skulle ske enligt den gamla översiktsplanen från 1990. Det innebär bland annat att översvänningsfrågan inte behandlas, likaså har naturvårdsfrågorna en större roll i den nya översiktsplanen i och med Natura 2000 som innebär bevarande av värdefulla naturområden. I den nya översiktsplanen förekommer även en större kunskap och medvetenhet om risker förknippade med buller, skadliga ämnen, transporter av farligt gods och så vidare. Av denna anledning har miljö- och riskfaktorer fått en större roll i den fysiska planeringen vilket framgår av den nya översiktsplanen.

Det har funnits några knäckfrågor under arbetet med översiktsplanen som bland annat har diskuterats i styrgruppen för översiktsplanen. Dessa frågor är;

kurvrätningarna, kollektivtrafiken, utredningsområdet Strö och Infart Öster. Här följer en kort redogörelse för hur diskussionerna har gått.

Kurvrätningarna

Trafikverket och Länsstyrelsen förtydligade efter samrådet att kurvrätningarna är av riksintresse och att dessa innebär utvecklingen av befintlig infrastruktur, därför kvarstår dessa i översiktsplanen.

Kollektivtrafik

Köpings kommun kommer i första hand att satsa på gång- och cykeltrafik som alternativ till att utveckla kollektivtrafiken inom tätorten. Målet är att minska bilåkandet på korta sträckor. Området vid tågstationen ska ses över för att utreda möjligheterna till mer effektiva byten mellan olika trafikslag.

Verksamhetsområde Strö

Utredningsområdet Strö ligger på andra sidan E18 sett från Köpings centrum vilket kan försvåra möjligheten att ta sig dit utan bil. Köpings kommun anser att Området Strö är en strategiskt viktig plats för handels- och näringslivsutveckling tack vare dess läge intill E18. Grundvattenskyddsområdet i närheten av det planerade verksamhetsområdet Strö innebär att miljöstörande verksamhet inte bör tillåtas. Dessutom ska föroreningsrisken i byggskedet och de ökade transportererna beaktas.

Infart Öster

Infart Öster kommer att bli en viktig tillfartslink när Köping ska växa österut men har även en funktion för att leda om den tunga trafiken som fraktar farligt gods och idag passerar genom centrala Köping.

Utöver dessa frågor har strandskyddet varit en viktig fråga för kommunen i och med den nya lagstiftning som möjliggör för kommunerna att ge dispens från strandskyddet inom områden där landsbygdsutveckling är möjlig så länge inte strandskyddets ursprungliga syfte frångås. Köpings kommun har valt att inte peka ut sådana områden i översiktsplanen. I ett senare skede kan ett tillägg till översiktsplanen komma att bli aktuellt. En vindkraftpolicy har arbetats fram parallellt med översiktsplanen tillsammans med Hallstahammars kommun, även den kommer eventuellt i ett senare skede att bli ett tillägg till översiktsplanen. I policyn pekas vindkraftsintressanta områden ut i båda kommunerna. Policyn ska fungera som ett planeringsunderlag och ange kommunernas viljeinriktning för eventuell framtida vindkraftsparksutbyggnad.

4. De åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför

Det finns inte några särskilda bestämmelser om den närmare utformningen av uppföljningen, utan kommunen kan utveckla egna lösningar. Ett syfte med uppföljningen är att göra det möjligt att vidta åtgärder för att avhjälpa negativ miljöpåverkan. Ett annat syfte är att öka kunskapen om hur genomförandet av

olika planer påverkar miljön. Enligt Boverket bör kommunen sträva efter att samordna uppföljning med sådan miljöövervakning som sker i annat sammanhang, t ex insamling av uppgifter för årlig redovisning av miljötillståndet i kommunen¹.

I samband med att översiktsplan "Köping i framtiden" aktualiseras en gång per mandatperiod kommer det att göras en uppföljning av översiktsplanens miljöpåverkan. Framförallt innebär det att följa upp de tidigare nämnda punkter i översiktsplanen som enligt MKB:n förväntas ge upphov till betydande miljöpåverkan. Miljöpåverkan av översiktsplanen behandlas även i ett senare planeringsskede i och med handläggning av bygglov eller tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet samt när fördjupade översiktsplaner och detaljplaner arbetas fram och MKB fordras.

I samband med plan- och miljöbedömningsprocessen framkom ett behov av vidare utredningar, dessa är t ex; kulturmiljövårdsprogram, kommunomfattande naturvårdsplan, tematisk studie av vindkraft (pågående), grönstrukturplan för tätorten, översiktlig bullerkartering. Dessa förväntas genomföras inom de närmsta åren och uppföljning av att så sker kan vara en administrativ uppföljningsinsats för att säkerställa att de program som förutsätts komplettera ÖP verkligen kommer till stånd, t.ex. naturvårdsplanen.

Planeringsunderlaget som finns tillgängligt på kommunens hemsida kommer att uppdateras kontinuerligt med ny information och kunskap om grundförutsättningarna för den fysiska planeringen. Ett ständigt aktuellt planeringsunderlag underlättar bland annat miljöbedömningar och att hålla översiktsplanen levande.

¹ Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen – en vägledning, Boverket, 2006